

Csiba László – Fülesdi Béla

Sürgősségi ellátás a neurológiában

- Sürgős ellátást igénylő neurológiai betegségek •
- Gyakran használt neurológiai gyógyszerekkel okozott mérgezések •
- Egyes neurológiai betegségek általános anesztéziájának szempontjai •

Tartalom

Bevezetés	9
1. Sürgős ellátást igénylő neurológiai betegségek	11
1.1. Epilepsziás roszullétek	11
1.1.1. Alkalmi roszullét	12
1.1.2. Halmozott rohamok	13
Általános teendők	13
Speciális terápia	13
1.1.3. Status epilepticus	14
A status epilepticus kezelési sémája (időrendben)	15
Absence-status	17
Tónusos rohamokból álló status	17
Focalis rohamokból álló status	17
Epilepsia partialis continua	17
1.1.4. Egyéb tudnivalók	18
1.1.5. Praeclampsia/Eclampsia	18
Gyógyszeres kezelés	19
1.2. Nem-epilepsziás roszullétek	19
Teendők ismeretlen eredetű roszullétek esetén	20
1.2.1. Tónusvesztéssel járó roszullétek	21
1.2.2. A syncopék	22
Cardialis syncopék percvolumen csökkenéssel	23
Extracardialis syncope percvolumencsökkenéssel	24
Orthostasis zavarához társuló syncopék	25
Extracardialis érbetegséghez társuló syncope	25
1.2.3. Hypnoid és nem-hypnoid tudatzavarok	26
Hypnoid tudatzavarok	26
Nem hypnoid tudatzavarok	26
A klasszikus coma-skálák	27
Molaret coma-beosztása	28
A tudatzavarok műszeres diagnosztikája	30

Leggyakrabban tudatzavart okozó neurológiai betegségek	32
Általános terápiás teendők	32
Specifikus terápiás teendők	33
1.2.4. Koponyatraumák	33
Commotio cerebri (agyrázkódás)	35
Contusio cerebri (agyzúzódás)	36
Traumás intracerebrális vérzések:	37
Subduralis haematoma	38
Epiduralis vérzés	39
Traumás subarachnoidealis vérzés	39
Koponyatraumát szenvedett betegek nem műtéti ellátásának szempontjai	40
1.2.5. Az intracranialis nyomásfokozódás kialakulása, formái, tünetei	43
Patofiziológia	43
A fenyegető beékelődés jelei	44
1.2.6. Az intracranialis nyomásfokozódás terápiája és prognózisa, azonnali teendők agytörzsi kompresszió esetén	45
Nem-gyógyszeres kezelés	45
Gyógyszeres kezelés	45
Oedema-kezelés intracranialis nyomásfokozódásban	46
Az intracranialis nyomás monitorozása	47
A CT és MRI jelentősége a prognózis megítélésében	47
A beékelődés prognózisa	48
1.2.7. Az agyhalál megállapítása	49
Az agyhalálra utaló tünetek	49
A diagnózist elbizonytalanító leletek	50
Az agyműködés irreverzibilis megszűnését megerősítő, ajánlott műszeres eljárások	51
Az agyhalál-megállapító bizottságok szervezésével kapcsolatos szempontok	52
A szervtranszplantációval kapcsolatos kegyeleti, etikai és jogi szempontok	53
Donorkiválasztás, donorkondicionálás	53
A donorkondicionálás szempontjai	54
Az agyhalált követően létrejövő patofiziológiai változások	55
1.3. Heveny bénulással járó kórképek	55
1.3.1. Az ischaemiás és vérzéses agyi keringészavarok (stroke)	56
Etiológia és patogenezis	56
A focalis cerebralis ischaemiák általános jellemzői	56

A kórformák osztályozásának szempontjai	57
Az ischemiás stroke-ban szerepet játszó tényezők	58
A vérzéses stroke-ban szerepet játszó tényezők	59
A stroke prevenciójában használt gyógyszerek általános jellemzői	60
Tünetmentes érstenosis	61
TIA (átmeneti agyi keringési zavar)	62
Progresszív (súlyosbodó) stroke	65
Komplett (stabil) stroke	66
Intracerebralis vérzés	77
1.3.2. Az agyi vénák és sinusok thrombosisa	82
1.3.3. Subarachnoidealis vérzés (SAV)	84
1.3.4. Akut, nem vascularis eredetű bénulások	88
Általános jellemzők	88
Diagnosztikai eljárások	91
Landry-Guillain-Barré-Strohl-syndroma	92
Myastheniás és kolinergiás krízis	95
Sclerosis multiplex	101
Botulismus	103
Centralis pontin myelinolysis	104
Perifériás facialis-paresis	104
1.4. Az izomtónus akut megváltozásával járó betegségek	106
1.4.1. Tetania	106
1.4.2. Parkinsonos krízis	107
1.4.3. Dopamin-indukálta pszichózisok	109
1.4.4. Hyperkinetikus krízis	109
1.4.5. L-Dopa megvonási tünetek	109
1.4.6. Akut dyskinesisek	110
1.4.7. Tardív dyskinesisek	111
1.4.8. Malignus neuroleptikus szindróma	114
1.4.9. Malignus hyperthermia	114
1.5. Akut fájdalommal járó kórképek	115
1.5.1. A cervicalis és thoracalis porckorongok betegségei	116
1.5.2. A lumbalis porckorongok megbetegedései	118
1.5.3. A szűk gerinccsatorna	123
1.5.4. Cervicalis myelopathia	124
1.5.5. A fej- és arcfájdalmak kezelése	124
Az akut migraine kezelése	125
Cluster fejfájás (Bing-Horton fejfájás)	129
Trigeminus-neuralgia	130

1.6. Az akut szédülés jellemzői, osztályozása	132
1.6.1. Élettani alapok	132
1.6.2. A szédülés osztályozása	134
1.6.3. Központi idegrendszeri okok	135
1.6.4. Cervikogén eredetű vertigo	136
1.6.5. A vestibularis rendszer károsodásával magyarázható szédülések	137
1.6.6. A szédülés diagnózisa	142
1.7. Hirtelen látásromlással járó betegségek	142
1.8. Meningitisek, encephalitisek	144
1.8.1. Purulens meningitis	144
1.8.2. Herpes simplex encephalitis	148
1.8.3. Egyéb encephalitisek	150
1.9. Akut beavatkozást igénylő pszichiátriai kórképek	151
1.9.1. Heves nyugtalansággal járó állapotok kezelése	152
1.9.2. Zavart állapotok kezelése	153
1.9.3. Demência	154
1.9.4. Delirium tremens	156
2. A gyakran használt neurológiai gyógyszerekkel okozott mérgezések tünetei, terápiája	159
2.1. Carbamazepin	159
2.2. Hydantoin-származékok	159
2.3. Valproinsav	160
2.4. Metil-dopa	160
2.5. Baclofen	160
2.6. Benzodiazepinek	161
2.7. Barbiturátok	162
2.8. Neuroleptikumok	163
2.9. Ópiátok	164
3. Egyes neurológiai betegségek általános anesztéziájának szempontjai	165
3.1. Ischaemiás cerebrovascularis betegek	165
3.2. Epilepsia	166
3.3. Sclerosis multiplex	167
3.4. Progresszív izomdystrophiák	168
3.5. Myotoniák	168
3.6. Myasthenia gravis	169
3.7. Wilson-kór	170
3.8. Parkinson syndroma	170
Felhasznált és javasolt irodalom	173
Tárgymutató	177